

PFU

NORDLYS arbeider etter Vær Varsomplakatens regler for god presse-skikk. Pressens Faglige Utvalg (PFU) behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. Adresse: Prinsensgt. 1, postboks 46, sentrum, 0101 Oslo. Telefon 22 40 50 40, telefaks 22 41 19 80.

«Der tiltrængtes et blad som vil være en ærlig talsmann for smaafolks sak»

Alfred Eriksen grunnlegger av Nordlys i 1902

DETTE SKJER

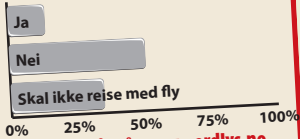
■ Kunnskapsminister **Kristin Halvorsen** (bildet) holder innlegg på landsmøtet til Private Barnehager.

- Møte i fylkesrådet i Troms.
- Møte i byutviklingskomiteen i Tromsø.
- Statsråd Lisbeth Berg-Hansen deltar ved åpningen av Stamsund havn.
- Statistisk sentralbyrå legger fram pasientstatistikk for 2010.
- Statsråd Trond Giske holder maritim «toppmøte» med deltakere fra ledende skipsfartsland.
- Bispemøte i Fredrikstad.
- Bob Dylan fyller 70 år.

NETTOPP NÅ

Frykter du at askeskyen skal ødelegge ferieturen?

Nytt spørsmål på www.nordlys.no

FOR 20 ÅR SIDEN

15 fiskeoppdrettere i Troms vil ikke lenger være med på å betale innfrysinga av laks. I et brev til Fiskeoppdretternes Salgslag (FOS) har de gitt beskjed om dette. Hvis ikke FOS går med på dette er oppdretterne villig til å få til retten for å få prøvd lovligheten i fryseordningen. Utspillet fra de 15 oppdretterne kan være innledningen til et opprør mot ei fryseordning som bare er blitt dyrere og dyrere for næringa. Men dette er første gang oppdretterne står samlet bak et slikt krav.

Nordlys 24. mai 1991

FOR 50 ÅR SIDEN

I og med at våren kom seint i år, kan vi gå ut fra at det kommer til å bli en meget hektisk våronn for bøndene i Troms. Ikke minst vil det bli viktig å få på plass alt av kunstgjødsel og såvarer slik at man kan «ta igjen noe av det tapte». Det begynner nå å bli snøbart de aller fleste stedene i fylket, bortsett fra i de mest høytliggende områdene. En liten fordel i all elendigheten er at det er lite tele i jorda, noe som betyr at man kan starte våronna så snart det er bart.

Nordlys 24. mai 1961

HURTIGRUTA: Krangleverne nordnorske eiere og overambisiøse ledere klarte nesten å havarere Hurtigruta. Men med hjelp sørfra er selskapet reddet.

Hva kan vi lære av «søringen»?

PÅ DEN 3. SIDE

Bernt Arne Bertheussen
Førstelektor,
Handels-
høgskolen/UIT

I sin tid var Hurtigruta en revolusjon for Nord-Norge. Men etter krigen ble veiene bedre og mange anløpssteder fikk en flyplass i nærheten. Konkurransen fra bil, fly og hurtigbåter ble sterk. Passasjertall og godsmengde sank. Hurtigruta sto ved et veiskille.

Skulle man satse på godstransport, persontransport eller bare innse at slaget var tapt og avvikle? Samtidig så man et potensial for turisme. Man valgte å utforske denne muligheten, og siden 90-tallet har nye skip blitt bygd først og fremst til dette formålet.

Men det har vist seg vanskelig å få god forretning ut av reiseliv i Norge. Det krever tunge investeringer i anlegg eller skip, og det er vanskelig å få utnyttet kapasiteten godt nok.

Det høye kostnadsnivået vårt tærer dessuten hardt på feriebudsjettene til utlendingene som besøker oss. Alt er jo svindyrt i Norge.

Krangel og visjoner

Uten profesjonelle eiere er det vanskelig å lykkes i ei beintøff reiselivsnæring, og her kom Hurtigruta sørgelig til kort.

Banker, kraftselskap og politikere fra rivaliserende byer viste seg å være en farlig «cocktail» i et styrområde preget av rå maktkamp og lokaliseringskrangel. Mens nordlendingene slåss om knapper og glansbilder, kom selskapets ve og vel i bakgrunnen.

Om det var krangel i styrområdet, var det ikke mangel på visjoner hos ledelsen. Et hodeløst kjøp av et vestlandsk ferjerederi tappet selskapet for millioner.

Svake eiere får ofte ledere som fortjent, og manglende fokus på drift og kjernevirksomhet gjorde at Hurtigruta stampet i tung økonomisk motvind.

«Søringen» dukker opp

I 2008 ble søringen Olav Fjell, tidligere toppsjef i Statoil, ansatt som ny direktør i Hurtigruta. Endelig fikk de gamle eierne en bedre leder enn fortjent.

Fjell satte i gang storstilte programmer for å øke inntektene og kutte kostnader. Aktiviteter utenfor kjerna ble solgt. Med pengene som kom inn, banket han ned den altfor store gjelda.

Men selskapet måtte også styrke egenkapitalen. Da dukket enda en søring opp, som trollet i eska, Trygve Hegnar. Han satset egne penger på et konkurstruet selskap som dessuten var helt av-

HURTIGRUTA: Et mer profesjonelt eierskap og en bedre strategisk ledelse har gitt Hurtigruten et løft i forhold til problemene selskapet hadde for noen år siden. Foto: Stein Fredriksen

hengig av å få til en kraftig forbedret avtale med Staten.

Politisk kapital

Her om dagen ble det klart at politikerne verdsetter kystens daglige ritual til mer enn sekshundre millioner i året, og det til tross for at Staten alternativt kunne fått kjøpt de samme tjenestene av andre for et langt mindre beløp.

Men Hurtigruta har brukt mer enn hundre år på å opparbeide seg en stor politisk kapital. Det ville skape forargelse fra Bergen til Kirkenes om politikerne lot den gå til bunns. Det hadde ikke de rødgrønne råd til. Hurtigruta var for viktig til at den kunne feile.

I motsetning til sine nordnorske forgjengere, har de nye eierne fra sør nå så tydelig demonstrert at politisk kapital kan gi klingende mynt i kassa, kanskje så mye som opp mot en halv milliard i ret.

I motsetning til sine nordnorske forgjengere, har de nye eierne fra sør nå så tydelig demonstrert at politisk kapital kan gi klingende mynt i kassa.

Som eneste tilbyder brukte Hegnar sin selgermakt til å «tjene» siste krone ut av en maktesløs stat som spilte ut sitt beste forhandlingskort allerede i Soria Moria II-erklæringa der de skrev at Hurtigruta skal opprettholdes.

Pulsåra til reiselivet

Kysten vår er blant de vakreste i verden. Dessuten har den en godt utbygd infrastruktur. Som nasjon har vi her et konkurransefortrinn som ikke lar seg kopiere av noen andre. Olja vil en gang ta slutt, og da bør vi klare å skape næring ut av det fortrinnet som kysten gir oss.

Hurtigruta har fått nye profesjonelle eiere som forstår forretningsmessig risiko, og de har en ledelse som er i stand til å ta strategiske grep.

Det er derfor lov å håpe at selskapet igjen kan spille en samfunnsmessig rolle utover en sym-

bolsk i tråd med sin opprinnelige visjon.

Selskapet har også et sterkt behov for å legitimere den fantastiske betalinga den har klart å presse ut av sin viktigste strategiske kunde, Staten.

Ei lekse å lære

Bankkrisene vi har opplevd på løpende bånd i en rekke europeiske land de siste åra, har lært oss at offentlige sikkerhetsnett lett kan føre til at bedrifter tar større risiko enn de ellers ville ha gjort. Det er derfor slett ikke sikkert at «snille» penger fra staten, som vi nå har sett et eksempel på, er riktig medisin for å utvikle et sterkt hurtigruteselskap og et bærekraftig reiseliv.

Uansett har historia om Hurtigruta lært oss at vi kan ikke basere framtidens næringsliv her nord på eierkonstellasjoner rasket sammen av banker, kraftselskap og politikere – og aller minst på retoriske ledere besatt av luftige visjoner.

I stedet må vi lære profesjonelt eierskap av «søringen», og vi må lære strategisk lederskap av dem. Men grådighet, det behøver vi vel ikke lære av «søringen»?